

OBSAH

Úvodem	15
--------------	----

Část první: Účetnictví – zdroj ekonomických informací

1. PODNIKOVÉ ÚČETNICTVÍ A JEHO PROSTŘEDÍ	19
1.1 Definice, cíl a funkce účetnictví	20
1.2 Podnikové účetnictví a způsoby zobrazení jeho informací	21
1.2.1 Struktura podnikového účetního systému	21
1.2.2 Způsoby zobrazení účetních informací	24
1.3 Uživatelé účetních informací	25
1.4 Úvod do regulace a harmonizace účetnictví	26
1.4.1 Regulace účetnictví	27
1.4.2 Nadnárodní harmonizace účetnictví	28
1.5 Právní úprava účetnictví v ČR	31
1.5.1 Typy účetních soustav	31
1.5.2 Systém právní úpravy účetnictví	31
2. ZÁKLADY FINANČNÍHO ÚČETNICTVÍ	39
2.1 Účetní jednotka	40
2.2 Finanční výkazy podniků	43
2.2.1 Výsledovka	43
2.2.2 Rozvaha	44
2.2.3 Přehled o změnách vlastního kapitálu	46
2.2.4 Přehled o peněžních tocích	47
2.3 Bilanční rovnice	47
2.4 Analýza obchodních operací	48
2.4.1 Základní účetní předpoklady	49
2.4.2 Analýza a zobrazení účetních operací	50
3. ÚČETNÍ CYKLUS – ZÁZNAM ÚČETNÍCH INFORMACÍ	59
3.1 Účetní cyklus – úvod do problematiky	60
3.2 Účetní období	62
3.3 Účetní zásady (principy)	63
3.4 Požadavky kladené na účetnictví	66

3.4.1	Od obchodní k účetní operaci	67
3.4.2	Účetní doklady	68
3.4.3	Základní požadavky na účetnictví	70
3.5	Účet	72
3.5.1	T – účet	73
3.5.2	Podvojný účetní zápis	74
3.5.3	Zjištění zůstatku účtů	76
3.5.4	Zlatá pravidla identifikace účtů	77
3.6	Hlavní kniha a knihy analytické evidence	79
3.6.1	Označování účtů hlavní knihy	79
3.6.2	Význam definice účtů pro potřeby řízení podniku	81
3.6.3	Obsah a forma hlavní knihy	81
3.6.4	Knihy analytických a podrozvahových účtů	84
3.7	Účetní deník	85
3.7.1	Obsah a forma účetního deníku	86
3.7.2	Vztah deníku a hlavní knihy	87
3.8	Předvaha	88
3.9	Zjednodušený rozsah účetnictví	89
3.10	Inventarizace majetku a závazků	90
3.11	Uzavření účtů	92
4.	PROCES ÚČETNÍ ZÁVĚRKY	93
4.1	Obsah a typy účetních závěrek	94
4.2	Rozvaha (bilance)	96
4.2.1	Aktiva	96
4.2.2	Závazky (dluhy)	98
4.2.3	Vlastní kapitál	99
4.2.4	Horizontální a vertikální členění rozvahy	99
4.2.5	Principy oceňování majetku a závazků	101
4.3	Výkaz zisku a ztráty	105
4.3.1	Definice výnosů a nákladů	105
4.3.2	Věcná a časová souvislost výnosů a nákladů	107
4.3.3	Realizace zásady opatrnosti	111
4.3.4	Koncepce výkazu zisku a ztráty	113
4.4	Příloha k účetním výkazům	116
4.5	Přehled o peněžních tocích	118
4.6	Přehled o změnách vlastního kapitálu	120

4.7	Výroční zpráva	120
4.8	Ověřování účetní závěrky auditorem	121
4.9	Zveřejnění účetní závěrky	125
4.10	Konsolidace účetní závěrky	126

Část druhá: Aktiva a pasiva podniku

5.	DLOUHODOBÝ MAJETEK	133
5.1	Vymezení dlouhodobého majetku	134
5.2	Typy dlouhodobého majetku	136
5.2.1	Dlouhodobý nehmotný majetek	136
5.2.2	Dlouhodobý hmotný majetek	138
5.2.3	Dlouhodobý finanční majetek	140
5.3	Oceňování dlouhodobého majetku	141
5.3.1	Oceňování dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	141
5.3.2	Oceňování dlouhodobého finančního majetku	143
5.4	Pořízení dlouhodobého majetku	143
5.4.1	Formy pořízení dlouhodobého majetku	143
5.4.2	Způsob účetního zachycení procesu pořízení dlouhodobého majetku	144
5.5	Odpisování dlouhodobého majetku	147
5.5.1	Úvodní informace	147
5.5.2	Majetek vyloučený z odpisování	148
5.5.3	Typy odpisů	148
5.5.4	Vykazování a účtování odpisů	155
5.6	Pořízení dlouhodobého majetku formou leasingu	156
5.6.1	Podstata a typy leasingu	156
5.6.2	Výpočet leasingových splátek	158
5.6.3	Účetní a daňové dopady leasingu	159
5.6.4	Nájem podniku	161
5.6.5	Hlavní rozdíly v českém a mezinárodním vykazování leasingu	162
5.7	Vyřazení dlouhodobého majetku	163
5.8	Evidence dlouhodobého majetku	165
6.	ZÁSoby	167
6.1	Vymezení zásob	168
6.2	Oceňování zásob	170

6.2.1	Oceňovací ceny	170
6.2.2	Individuální pořizovací cena	171
6.2.3	Ocenění zásob stejného druhu s odlišnou pořizovací cenou	171
6.2.4	Oceňování v předem stanovené ceně	173
6.3	Účtování zásob	177
6.3.1	Způsob účtování A zásob	179
6.3.2	Způsob účtování B zásob	179
6.3.3	Účtování dodavatelsky pořízených zásob	181
6.3.4	Účtování zásob pořízených vlastní činností	182
6.4	Použití kalkulačních a přechodných účtů	184
6.5	Opravné položky a snížení hodnoty zásob	185
6.6	Evidence zásob	186
7.	DLOUHODOBÉ A KRÁTKODOBÉ POHLEDÁVKY	189
7.1	Vymezení a členění pohledávek	190
7.1.1	Doba splatnosti jako třídící kritérium pohledávek	190
7.1.2	Členění pohledávek podle právního důvodu jejich vzniku	191
7.2	Charakteristika a účtování typů pohledávek	192
7.2.1	Pohledávky z obchodních vztahů	192
7.2.2	Pohledávky z kapitálových vztahů	193
7.2.3	Pohledávky za společníky, členy družstva a za účastníky sdružení	196
7.2.4	Pohledávky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	197
7.2.5	Daňové pohledávky (vůči státu)	197
7.2.6	Pohledávky z poskytnutých záloh	198
7.2.7	Jiné pohledávky	198
7.3	Oceňování pohledávek	199
7.4	Postoupení pohledávek	199
7.5	Kapitalizace pohledávky	200
7.6	Opravné položky k pohledávkám	202
7.7	Odpis pohledávky	203
7.8	Evidence pohledávek	205

8. KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK	207
8.1 Vymezení krátkodobého finančního majetku	208
8.1.1 Peníze	208
8.1.2 Bankovní účty	209
8.1.3 Peníze na cestě	213
8.1.4 Krátkodobý finanční majetek	213
8.2 Oceňování krátkodobého finančního majetku	214
8.2.1 Oceňovací pravidla	214
8.2.2 Kursové rozdíly	215
8.3 Základní operace u peněžních prostředků	216
8.3.1 Úhrady pohledávek nebo závazků	217
8.3.2 Platby při přímém vzniku výnosů a nákladů	218
8.3.3 Platby při přímém pořízení majetku	218
8.4 Základní operace u cenných papírů a vkladů	219
9. VLASTNÍ KAPITÁL	221
9.1 Struktura vlastního kapitálu	222
9.2 Základní kapitál	222
9.2.1 Právní formy podnikání	222
9.2.2 Základní kapitál u individuálního podniku	225
9.2.3 Základní kapitál u obchodních společností	227
9.3 Kapitálové fondy	232
9.3.1 Emisní ážio	232
9.3.2 Ostatní kapitálové fondy	233
9.3.3 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	234
9.3.4 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	235
9.4 Fondy ze zisku	237
9.5 Výsledek hospodaření	237
9.6 Přehled o změnách vlastního kapitálu	239
10. REZERVY	241
10.1 Význam a podstata rezerv	242
10.2 Členění a charakteristika rezerv	244
10.2.1 Rezervy podle zvláštních předpisů	244
10.2.2 Rezerva na důchody a podobné závazky	246
10.2.3 Rezerva na daň z příjmů	246
10.2.4 Ostatní rezervy	246

10.3	Účetní rezervy	247
10.3.1	Účetní rezerva na opravy majetku	247
10.3.2	Účetní rezerva na garanční opravy	247
10.3.3	Rezerva na úroky z prodlení a smluvní pokuty	248
10.4	Účtování rezerv	248
10.5	Tiché rezervy	250
11.	DLOUHODOBÉ A KRÁTKODOBÉ ZÁVAZKY	251
11.1	Vymezení a členění závazků	252
11.1.1	Doba splatnosti jako třídící kritérium závazků	252
11.1.2	Členění závazků podle právního důvodu jejich vzniku	253
11.2	Charakteristika a účtování typů závazků	253
11.2.1	Závazky z obchodních vztahů	253
11.2.2	Závazky z kapitálových vztahů	254
11.2.3	Závazky vůči společníkům, členům družstva a vůči účastníkům sdružení	255
11.2.4	Závazky z poskytnutých záloh	255
11.2.5	Závazky při zúčtování osobních nákladů (mzdové účetnictví)	255
11.2.6	Daňové závazky (daňové účetnictví)	259
11.2.7	Odložený daňový závazek	264
11.2.8	Jiné závazky	266
11.2.9	Závazky z vydaných dluhopisů	266
11.2.10	Závazky z bankovních úvěrových vztahů	267
11.3	Oceňování závazků	270
11.4	Převzetí závazků	271
11.5	Odpis závazku	271
11.6	Evidence závazků	273

Část třetí: Analýza finančních výkazů

12.	FINANČNÍ ANALÝZA	277
12.1	Cíle a rizika finanční analýzy	278
12.2	Metody a fáze finanční analýzy	279
12.2.1	Přehled metod finanční analýzy	279
12.2.2	Fáze finanční analýzy	282
12.3	Horizontální a vertikální analýza	283
12.3.1	Příprava srovnávacích výkazů	283

12.3.2	Analýza rozvahy	284
12.3.3	Analýza výkazu zisku a ztráty	286
12.4	Analýza trendů	288
12.5	Fondy finančních prostředků	291
12.6	Analýza s pomocí poměrových ukazatelů	293
12.6.1	Ukazatele likvidity	293
12.6.2	Ukazatele rentability	294
12.6.3	Ukazatele zadluženosti	297
12.6.4	Ukazatele aktivit	299
12.6.5	Ukazatele kapitálového trhu	301
12.6.6	Analýza soustav ukazatelů	301
12.7	Ukazatele přidané hodnoty	304
13.	PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH	307
13.1	Podstata a využití přehledu o peněžních tocích	308
13.2	Metody výpočtu peněžních toků	309
13.2.1	Přímá metoda	309
13.2.2	Nepřímá metoda	312
13.3	Peněžní toky a finanční analýza	318
13.3.1	Fondové pojetí peněžních toků	318
13.3.2	Poměrové ukazatele s použitím peněžních toků	319

Část čtvrtá: Manažerské účetnictví

14.	POJEM A ÚKOLY MANAŽERSKÉHO ÚČETNICTVÍ	323
14.1	Základní funkce podniku	324
14.2	Základní funkce managementu	325
14.3	Srovnání finančního a manažerského účetnictví	327
14.3.1	Rozdíly mezi finančním a manažerským účetnictvím	327
14.3.2	Shodné rysy finančního a manažerského účetnictví	329
14.4	Stručně k pojetí manažerského účetnictví	329
14.5	Zobrazení nákladů, výnosů a zisku v manažerském účetnictví	330
14.5.1	Základní úkoly manažerského účetnictví	330
14.5.2	Obecný model evidence a zobrazení nákladů a výnosů	331

14.5.3	Význam obecného modelu z hlediska získaných informací	334
14.5.4	Ekonomická struktura podniku	335
15.	KLASIFIKACE NÁKLADŮ A SYSTÉMY JEJICH EVIDENCE	339
15.1	Pojetí nákladů	340
15.2	Klasifikace nákladů	343
15.2.1	Druhové členění nákladů	343
15.2.2	Účelové členění nákladů	344
15.2.3	Náklady členěné podle závislosti na změnách v rozsahu aktivit	346
15.2.4	Náklady produktu a náklady období	348
15.3	Koncepce výkonového a odpovědnostního účetnictví	349
15.3.1	Podstata výkonově orientovaného účetnictví	351
15.3.2	Podstata odpovědnostně orientovaného účetnictví	351
16.	KALKULACE A JEJICH VYUŽITÍ V ŘÍZENÍ	355
16.1	Základní kalkulační pojmy	356
16.1.1	Předmět kalkulace	356
16.1.2	Způsob přiřazení nákladů kalkulační jednotici	357
16.2	Kalkulační vzorce	359
16.2.1	Typový kalkulační vzorec	359
16.2.2	Retrogradní kalkulační vzorec	361
16.2.3	Kalkulační vzorec oddělující fixní a variabilní náklady	361
16.2.4	Dynamická kalkulace	361
16.2.5	Kalkulace se stupňovitým rozvrstvením fixních (režijních) nákladů	362
16.3	Metody přiřítání nákladů na kalkulační jednotici	363
16.3.1	Prostá kalkulace dělením	363
16.3.2	Kalkulace dělením s poměrovými čísly	364
16.3.3	Kalkulace přírážková	366
16.3.4	Metoda ABC (Activity Based Costing)	367
16.4	Kalkulace vlastních a úplných nákladů	369
16.5	Hlavní typy kalkulací	370

17. PLÁNY A ROZPOČTY	373
17.1 Základní rámec plánování	374
17.1.1 Plánování z hlediska managementu	374
17.1.2 Terminologické poznámky	376
17.1.3 Klasifikace plánů	377
17.1.4 Základní metody prognózování	379
17.2 Celopodnikový plán	380
17.3 Dílčí podnikové plány (rozpočty)	382
17.4 Kontrola plnění rozpočtů	383
18. METODA STANDARDNÍCH NÁKLADŮ	385
18.1 Standardní náklady – terminologické poznámky	386
18.2 Co je metoda standardních nákladů	387
18.2.1 Způsob fungování metody standardních nákladů	387
18.2.2 Typy standardů	388
18.3 Problematika stanovení standardů	389
18.3.1 Stanovení standardu přímého materiálu	390
18.3.2 Stanovení standardu přímých mezd	391
18.3.3 Stanovení standardu výrobní režie	392
18.3.4 Stanovení standardu režijních nákladů	392
18.4 Výhody a nevýhody metody standardních nákladů	393
18.5 Zjištění a analýza odchylek	394
18.5.1 Odchylky u přímého materiál	394
18.5.2 Odchylky u přímých osobních nákladů	395
18.5.3 Odchylky u přímé výrobní režie	397
18.5.4 Specifika odchylek u nepřímých režijních nákladů	398
18.6 Analýza odchylek a řízení podle výjimek	399

Část pátá: Organizace podnikového účetnictví

19. ORGANIZACE PODNIKOVÉHO ÚČETNICTVÍ	405
19.1 Nástroje organizace účetnictví podniku	406
19.1.1 Procesní struktura podnikového účetnictví	406
19.1.2 Začlenění účetnictví do organizační struktury podniku	410
19.1.3 Přístupy k řízení podnikového účetnictví	412

19.2	Jedno a dvouokrhová účetní soustava	416
19.3	Účetní dokumentace	420
19.3.1	Význam a struktura účetní dokumentace	420
19.3.2	Technická část účetní dokumentace	423
19.3.3	Metodická část účetní dokumentace	427
19.4	Úschova účetních písemností	428
20.	ÚČETNICTVÍ A VÝPOČETNÍ TECHNIKA	431
20.1	Poznámky k využití výpočetní techniky při vedení účetnictví	432
20.2	Technická forma účetního záznamu	433
20.2.1	Základní povinnosti při vedení účetních záznamů technickou formou	433
20.2.2	Specifika účetní dokumentace	437
20.3	Účetnictví vedené s využitím výpočetní techniky	438
20.3.1	Výběr ekonomického software	439
20.3.2	Informační nároky jako kritérium výběru ekonomického software	444
20.3.3	Postupy při implementaci ekonomických systémů	446
	Přílohy	449
	Rozvaha (bilance)	450
	Výkaz zisku a ztráty v druhovém členění	455
	Přehled o peněžních tocích	458
	Vnitropodniková výsledovka	460
	Předběžná a výsledná kalkulace zakázky	461
	Návrh účtového rozvrhu podniku	462
	Slovník účetních pojmů	474
	Literatura	495